הוציאו לו · מלשכת הכלים : וכך היה מדה · מפרש בגמ׳ : **גמ׳** מחתה דקטורת · לחתן מקוה : **נטיל** · מחתה והדר נטיל קטורת בחפניו : **סגלים אחת אמר רמבנא** · בגחלים ובקטורת ולא שתי הבאות דכתיב (ויקרא טז) ולקח [ח] (ו)(הכף) מלא מחתה גחלי אש מעל המזבח ומלא חפניו וגו׳ והביא מביא לפרוכת : **דלשכתן בגשמים** · כף אחת מלאה קטורת : **מרובה** · וכבידה ליקח, לריכה ימין : **לפי גדולו שבגיפים שוין** · כהן שחפניו גדולים וחופן שלשה קבין חפיל הכי כיון דכרוב כהנים גדולים גחלים מרובים מחפניו טומל כף בשמאל : **קיפמים** · שם אמו : **מלא לגג** · גבר על טוען : **מיכא דאמרי** · הלי (ל) = בערסן קאמר ויפה הוא לחולה וסתם כיסים משובחים חולות ואוכלות (ז) עליל) וערסן שהן מיני מאכל חיטין כדאמרינן במסכת (*כרכות דף ז.)) חיטלא = חיטי דמיתבדי בחטיתא לתרי תרי , ערגים לחלה חלת זריד לתרבע תרבע ערסן לחמם חמם והכי קאמר כל הכיסים משובחים תקנו להם זריד וערסן להכרות לחמן והעוברים , ולחמן של אמי גבר על כולן : (ח) **ומיכא דאמרי בשבכא ורם** · קאמר שאין לירה הולד מכל הטיפה אלא מן הבירור שבה (ל) לשון חבילי זרדים עורי"ל כלומר בירור טיפה שקלטה אמי הזרע (ט) (גלל) ועלה לגג : **ומורני** · לשון זורה את נורן השעורים (רות ג) (מבלבל) את הטיפה : **וזירזמני** · הזלזלתי מן הבירור שבה : **פעם אחת** · יום"ל היה : **ליורמ** · רוק : **לא רמו קורום ביתי כו׳** · רחיתי בהם"ס ירושלמי "כל כבודה בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה" אשה לטעה רלוויה לאלת ממנה כהן גדול הלבוש משבצות זהב : **פני נרסינן פנו רבנן בקומצו שלא יעשה מדה לקומץ** יהריס ממנו בקומצו ולא שיעשה כלי למידת קומצו וימדוד בו קומץ מן המנחה : **אבל סכא לא כסיב בחפיני** · ואם עשה מדה מחזקת חפיניו מלא חפיניו והביא קרינן ביה : **ניף מלא** · דכתיב (ויקרא ב) מה להן בקומצו יקמוץ ולא במדה אלא כלן בחפיניו : **מפי לאו** · "וכך היתה מדתה" דקתני, הכי קאמר אם בא לעשות מדה לחפינה כן יעשה הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו : **לא, מפי קאמר וכך היה תוכר ומופנה לפנים** · מערה אותה לתוך חפיניו מן הכף ונותנה על הגחלים שבמחתה : **שפמים** · (ל) **מינם כו׳** · ולקמן (דף מט·) בעינן לה : **דינמא שאם רצה כו׳** · לעולם לא הא ולא הא תפשוט מינה דהחינן לך להכא ולהכא : **לי נמי** · הכי קאמר כך היה מדתה = מלא חפיניו מלומלמין : **מבורן** · מבלבלין מכל לד ווילא : **לי בקומצו** · דדייקינן, יכול בראשי אצבעותיו יקמוץ = מעט , וכל כמה דמחוסר, טפי מעלי , ת"ל "מלא" :

הוציאו לו "את הכף ואת המחתה , חפן מלא חפניו ונתן לתוך הכף, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו, וכך היתה מדתה נטל את המחתה בימינו ואת הכף בשמאלו : **גמ׳** מחתה (ח) תנא ליה *נטל את המחתה ועלה לראש המזבח וחותה ויורד התם מחתה דגחלים והבא מחתה דקטורת דתניא הוציאו לו (ג) כף ריקן מלשכת הכלים ומחתה גדושה של קטורת מלשכת בית אבטינס : חפן מלא חפניו ונותן לתוך הכף, הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו וכך היתה מדתה : כף ביום הכפורים למה לי ? מלא חפניו והביא , אמר רחמנא ? משום דלא אפשר דהיכי נעביד נעייל והדר נעייל , הבאה אחת אמר רחמנא ולא שתי הבאות , נשקליה לקטורת בחפניו ונחתיה [למחתה] (נ) עלה וליעיול , כי מטי התם היכי לעביד - נשקליה בשניה ונחתיה למחתה *השתא לפני מלך בשר ודם אין עושין כן, לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה' על אחת כמה וכמה הלכך לא אפשר , וכיון דלא אפשר עבדינן כדאשכחן בנשיאים : נטל את המחתה בימין ואת הכף בשמאל : *יצ"בא בארעא וגיורא בשמי שמיא" זו מרובה וזו מועטת ואפילו בזמן ששניהן שוין וכמעשה דרבי ישמעאל בן קמחית (ד)(זו חמה וזו צוננת) אמרו עליו על רבי ישמעאל בן קמחית שהיה חופן ארבעה קבין במלוא חפניו ואומר כל הנשים זרדו וזרד אימא עלה לגג : איבא דאמרי בעדסן וכדרבה בר יונתן דאמר *רבה בר יונתן אמר רבי יחיאל ערסן יפה לחולה ואיבא דאמרי בשבכת זרע וכדרבי אבהו *דרבי אבהו רמי כתיב °ותזרני [חיל] °המאזרני חיל למלחמה" אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע זריתני וזרזתני אמרו עליו על רבי ישמעאל בן קמחית פעם אחת סיפר דברים עם ערבי אחד בשוק ונתזה ציצורא מפיו על בגדיו ונכנס ישבב אחיו ושמש תרתיו וראתה אמן שני כהנים גדולים ביום אחד ושב אמרו עליו על רבי ישמעאל בן קמחית פעם אחת יצא וסיפר עם ארזן אחד בשוק ונתזה ציצורא מפיו על בגדיו ונכנס יוסף (עם) ארזן ושמש תרתיו וראתה אמן שני כהנים גדולים ביום אחד ת"ר שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שמשו בכהונה גדולה, אמרו לה חכמים מה עשית שזכית לכך ? אמרה להם מימי לא ראו קורות ביתי קלעי שערי, אמרו לה הרבה עשו כן ולא הועילו ת"ר "בקומצו" שלא יעשה מדה לקומץ איבעיא להו מדו שיעשה מדה לחפינה : מהתם הוא דכתיב בקומצו" אבל הבא דלא כתיב "בחפניו" אלא °מלא חפניו קטורת סמים דקה לא או דילמא °יליף "מלא מלא מקומצות" ש"וכך היתה מדתה מאי לאו שאם רצה לעשות מדה (ה) (אחרת) עושה , לא, ה"ק וכך היה חוזר וחופנה לפנים שמעת מינה *חופן וחוזר וחופן ? דילמא שאם רצה לעשות מדה עושה אי נמי דילמא *מלא קומצו" יכול מבורן" ת"ל "בקומצו" אי "בקומצו" יכול אפילו בראשי אצבעותיו ? תלמוד לומר "מלא קומצו"-כדקמצי אינש , הא כיצד ? חופה שלש אצבעותיו על פיסת ידו וקומץ ובמחבת

*) נראה דל"ל זרדי חכילת קמחית . **) לשון רבינו כהלן הוא משולב הנכה ואולי נפל איזה ס"ס בדבריו וצ"ע .

תוספות ישנים

פרק חמישי הבא מחתה דקטורת · הקשה הי"ר אלחנן הכהן מנמע שהיו מקטירין הקטורת בתוך המחתה וכן משמע מתי נקרא דכתיב וקחו חיים מחתתו ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת וכן נבי מה ותכיהות ואילו בסדר תמיד משמע שהיו עושין לחוצו ע"ג מזבח הפרמי דתנן התם (תמיד דף לג.) מי שזכה במחתה נכר נחלים על המזבח הפרמי ורדדן בשולי מחתה ואמרינן מתי כשהיו הזרים כהכנים המכניסין את הקטורת בפנים ובמחתה ביד אחד אלמא לא היה שם כשרף ועוד תדע שהיה מרין מזבח הפרמי ואומר הכי כי של יום"כ ודאי היה נשרף בתוך המחתה מלאה נחלי אש כי לא היה מזבח הפרמי אלא אמרינן שהיה אבנים שהיו אבל בל יום ויום ודאי נשרף בו המזבח [וקטורת] דרבה ותכיהות ועדת קרח שהקריבו במחתה הורלת שנה היתה וגם היה על מזבח הפרמי ולכך היה מרין לדיות שם מחתה : **ואפי׳** נמנן שהיה מסוס דכתב מלא חפניו שין כגון דל׳ ישמעאל בן כו׳ . הקשה מתי היה קטורת מרובה שהיה חופן ד׳ קבין ומחתה לא היה ק׳ קבין אלא ולא דק : **זריתני** וזרזתני . לשון זריזות הוא ולא מלשון זרדו זירוד ותלינא דמייתי ליה עלה ולא כפי׳ הקטורת א) : **וכולם** שימשו בכהונה גדולה . כגון שלינה שאול בלחמד מכן ולא היה לו אותו שמשם לשון

הגהות מהר״ב רנשבורג [ח] רש״ל ד״ה מחתה אלא וכו׳ ונקח הכהן · מלא הכהן ממחתה וכ״כ עי׳ שי׳ :

יורד מאחרי אצבעותיו ומרוץ של אצבעותיו תלמוד לומר והרים ממנו בקומצו מסלת המנחה · כלומר אין לך אלא מה שבתוך הקומץ · הא כיצד חופה שלש אצבעותיו על פיסת ידו וקומץ במנחה

נוסחא כלים על הקטורת והפיגולת

תת נוסחא מחתה שבזכר באמר הינו מחתה מלא קטורת שאמנו חפן

נוסחא הוכחה לדוכן הכף (אלא הקטורת) ומאמר הקטורת לקח

מפנה

נוסחא הכל (כלי ל) הקטורת) תמיד בטומאתו של כהן הגדול הכנסתו לקח

נוסחא על אודות : ר״ל ישמעאל בן קמחית בן גדול

מפנה

ב״ מדעים ל״ התנת נוסחא זו בגדון ל״ ר״ישמעאל בן קמחית (נשמאה מגדיבן)

נוסחא מהו שיעשה כלי (מדה) לחפינה

נוסחא כרבי דינים בגדין קומץ ל״ מנחות (בראש הבאה תדון בפלא ל״ תכונת הקטורת)

א א ב ג מיי׳ פ״ד מכלי׳ מקדש יום״כ הלי׳ ג׳ :

ב ד מיי׳ פ״ג מכלי׳ מקדש קרבנות הלי׳ יג :

רבינו חננאל

פ״ה הוציאו לו את הכף ואת המחתה כו׳ ואקימנא לה מחתה דמחניתין מחתה של קטורת כדתניא ומחתה גדושה מלאה קטורת מלשכת בית אבטינס · כף למה לי ומלא חפניו כתיב ואסיקנא משום דלא אפשר כו׳ ומשום [היא] : יציבא בארעא וגיורא בשמי שמיא משל הוא כלומר האורה למסה והגר למעלה · הגחלים בימין והקטרת בשמאל ושנינן מחתת הגחלים כבידה שיש בה גחלים ג׳ מאין ושוד היא [חמה] וצרך כ״ה לנושאה והקטורת מלא חפניו וצוננת . פ׳ זרד זרדו לשון זרד הן עשבים כגון חבילי זרדין כלומר *) דבתי חבילת קמחית עלה לגג · דת״ר התולש עשבים והמזורד זרדין אם לאכילה כגרגרת אם לבהמה כמלא פי הגרגי ומפני מה היו כניה בעלי כח · י״א שנדלתן בערסן שהוא שני לסלת ומאמן הכח וי״א בשבבת ורע כמו שהיתה עשוה בת שבע אם שלמה (כדותיה) בסנהדרין) כדכתיב ותורני חיל למלחמה · כלומר זריתני כדכתיב זורה את נורן השעורים ווירזתני אמצתני · כל העולם נוצרים מן הבדור שבמיפה של ש״ו ואני מן הבדור שבבדור ואמר זכיתי לשבעה בנים הללו כי לא ראו קורות ביתי קלעי שער ראשי שהיתה צנועה ביותר · תנו רבנן (מלא קומצו) [בקומצו] שיהא קומץ ונומל בקומצו שלא יעשה מדה לקומץ ויהיה קומץ בה אלא לשלם לא תהיה קמוצה אלא בידו של כהן · איבעיא להו מדו לעשות מדה לחפינה · ת״ש מדתנן וכך היתה מדתה ש״מ שאם רצה לעשות לה מדה עושה ודחינן לא הכי קתני וכך היתה מדתה בפנים כדרך שמדדתה בחוץ ואקשינן וכי תימא בחוץ חוזר עוד ודחינן בפנים להקשר ודחינן לא דלמא שאם רצה לעשות מדה סקודים כדי שיהא מודד באותה מדה עושה אי נמי שלא יחסר ושלא יותיר אלא יכנים מלא חפניו . ולשלם אם הכן בחוץ אינו חוזר ומופן בפנים **) מל המחתה אלא בחפניו : ת״ר וקמץ משם מלא קומצו מסלת המנחה ומשמנה יכול מבורן כלומר יהיה שותת מלא חפניו ת״ל "מלא קומצו" כדקמצי אינש הא כיצד חופה שלש אצבעותיו על פיסת ידו וקומץ

*) נראה דל״ל זרדי חכילת קמחית . **) לשון רבינו כהלן הוא משולב הנכה ואולי נפל איזה ס״ס בדבריו וצ״ע .

א) [מ״ל ותאורני] ב) [תוספתא פס״ג פ״ס]